

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ **P.**, bytom **P.**, 2/ **Ing. M.**, bytom **V.**, *zastúpení advokátom JUDr. R.*, Advokátska kancelária J., proti žalovanému: **Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**, Prievozská č. 2/B, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 28. apríla 2009 č.: 2009-12037/21522-2:530/Ka, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 125/2009-92 zo dňa 7. októbra 2009, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 125/2009-92 zo dňa 7. októbra 2009 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom preskúmané rozhodnutie žalovaného, uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia ako aj rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2009/359-HLO-I zo dňa 8.1.2009 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom náhradu trov konania 777,64 € na účet ich právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a konania mu predchádzajúceho dospel k názoru, že žaloba je dôvodná. Krajský súd z administratívneho spisu zistil, že Krajský stavebný úrad v Bratislave rozhodnutím č. A/2006/01182-HLO-13 zo dňa 10.10.2006 v konaní o návrhu Hlavného mesta SR Bratislavy na vyvlastnenie pozemkov pre stavbu „Prepojenie komunikácie Harmincova ulica-Rázsochy“ vyhovel návrhu na vyvlastnenie pozemkov – ich časti, avšak nie v takom rozsahu, v akom toto vyvlastnenie v súlade so zákonom žiadali žalobcovia, nakoľko správny orgán ich žiadosť nepovažoval za žiadosť podľa § 110 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „stavebný zákon“), žalovaný správny orgán rozhodnutím č. 2007-10060/103465-2:230/Bi zo dňa 16.5.2007 odvolanie žalobcov proti uvedenému rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zamietol, Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S 190/2007-48 zo dňa 4.7.2008 na základe žaloby žalobcov uvedené rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, následne žalovaný rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 10.10.2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v novom rozhodnutí krajský stavebný úrad návrh GIB zo dňa 12.4.2006 na vyvlastnenie vlastníckeho práva k častiam pozemkov zamietol z dôvodu, že na stavbu bolo vydané stavebné povolenie, právoplatné dňom 10.3.2008

a napokon aj rozhodnutie o povolení užívania stavby, právoplatné dňom 7.1.2009, v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nie je možné dodatočne vyvlastniť pozemky, na ktorých je stavba už zrealizovaná a legálne užívaná, žalovaný správny orgán na základe odvolania žalobcov preskúmaným rozhodnutím potvrdil uvedené rozhodnutie krajského stavebného úradu a odvolanie žalobcov zamietol z dôvodu, že v čase rozhodovania správnych orgánov už nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky na vyvlastnenie, keďže stavba bola právoplatne skolaudovaná a využitie inštitútu vyvlastnenia je možné najneskôr v štádiu pred dokončením stavby kolaudáciou. Podľa názoru krajského súdu z postupu správnych orgánov vyplýva, že žalobcovia boli ukrátení na svojich právach, keďže správne orgány nekonali v súlade so zákonom a taktiež nepoužili ústavne komfortný výklad zákona. Konštatoval, že správne orgány jednoznačne nesprávne posúdili žiadosť žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia aj na zostávajúcu časť pozemkov a v konaní sa vôbec nezaoberali zisťovaním splnenia podmienok na takéto rozšírené vyvlastnenie a nevykonali žiadne dokazovanie využiteľnosti zostávajúcej časti predmetných pozemkov. Poukázal na nečinnosť žalovaného, keď vydal rozhodnutie, ktorým zrušil prvostupňové rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Bratislave zo dňa 10.10.2006 až dňa 20.10.2008 a to napriek tomu, že rozsudok súdu sa stal právoplatným dňa 21.7.2008. Súčasne poukázal na to, že z dátumu vydania rozhodnutia krajského stavebného úradu zo dňa 8.1.2009 vyplýva, že toto rozhodnutie bolo vydané 1 deň po právoplatnosti rozhodnutia o povolení užívania stavby (kolaudačného rozhodnutia), ktorého existenciou odôvodňujú správne orgány nesplnenie zákonných podmienok na vyvlastnenie podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona. Krajský súd mal za to, že z postupu správnych orgánov je zrejmá snaha o účelové zmarenie konania o žiadosti žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia na zvyšné časti ich pozemkov, pričom správne orgány sa odmietli zaoberať ďalším dokazovaním, ku ktorému ich zaviazal súd len s poukazom na to, že zvyšnú časť pozemkov už nebude možné vyvlastniť s ohľadom na právoplatné kolaudačné rozhodnutie. Konštatoval, že v danom prípade dôvodom vyvlastnenia bol dôvod uvedený v § 108 ods. 2 písm. f/ stavebného zákona, pričom samotný pojem uskutočňovania stavieb (§ 108 ods. 1) nemožno zužovať, ale je potrebné ho vykladať v súlade s § 108 ods. 2. Súčasne uviedol, že postupom správnych orgánov došlo k situácii, že v súčasnosti neexistuje žiadne vyvlastňovacie rozhodnutie, keďže prv vydané rozhodnutia boli zrušené a v novom konaní Krajský stavebný úrad v Bratislave návrh GIB zo dňa 12.4.2006 na vyvlastnenie vlastníckeho práva k častiam pozemkov parc. č. 1956/3, 1956/5 a 2555/242 zamietol a vznikla teda situácia, že všetky pozemky teda aj tie, ktoré pôvodne boli vyvlastnené zostali v spoluvlastníctve žalobcov, keďže návrh na vyvlastnenie bol právoplatne zamietnutý, z ktorého pohľadu bolo preto žiaduce napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňové správne rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom bude viazaný právnym názorom súdu.

Rozhodovanie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p.. Žalobcom priznal náhradu trov konania, pretože mali v tomto konaní voči žalovanému úspech.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal žalovaný. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa. Krajskému súdu vytýkal, že rozhodol v rozpore so zisteným skutkovým a právnym stavom. Uviedol, že z dikcie ust. § 108 ods. 1 stavebného zákona vyplýva, že stavebný zákon vymedzil použitie inštitútu vyvlastnenia tak, že je ho možné využiť výlučne pre uskutočnenie stavieb alebo opatrení, t. j. v štádiu, kedy stavebník musí preukázať vlastnícke alebo iné práva potrebné pre získanie stavebného povolenia na stavbu (§ 58 ods. 2 stavebného zákona). Súčasne uviedol, že MVR SR

vo výkladovom stanovisku k tejto problematike pripustilo využitie inštitútu vyvlastnenia najneskôr v štádiu pred dokončením stavby kolaudáciu (napr. v prípade zrušenia vyvlastňovacieho rozhodnutia na základe mimoriadnych opravných prostriedkov, resp. na základe rozsudku súdu). Poukázal na to, že taktiež treba zobrať do úvahy tú skutočnosť, že dňom právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení prešlo na navrhovateľa vlastnícke právo k vyvlastňovaným nehnuteľnostiam, tzn., že od tohto dňa mohol navrhovateľ predmetné nehnuteľnosti užívať na účel, na ktorý sa tieto vyvlastnili a súčasne, že je treba zohľadniť aj tú skutočnosť, že na nehnuteľnostiach, ktoré boli v návrhu určené na vyvlastnenie sa zrealizovala predmetná stavba a táto bola ukončená právoplatným kolaudačným rozhodnutím. Konštatoval, že navrhovateľ a účastníci vyvlastňovacieho konania môžu svoje majetkovoprávne vzťahy usporiadať už len iným spôsobom než vyvlastnením. Nesúhlasil s tvrdením žalobcov, že by MVRR SR v konaní a rozhodovaní pri aplikácii ust. § 108 ods. 1, 2 stavebného zákona účelovo zužovalo pojem „uskutočňovanie stavieb“. Taktiež nesúhlasil s námietkou žalobcov, že krajský stavebný úrad nepostupoval v súlade s právnym názorom vysloveným v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 190/2007-48 zo dňa 4.7.2008 a rozhodnutia MVRR SR č. 2008-15153/56827-1:530/Ka zo dňa 20.10.2008, pretože krajský stavebný úrad postupujúc v intenciách uvedeného rozsudku súdu a rozhodnutia MVRR SR bol povinný opätovne preskúmať, či sú splnené podmienky pre vyvlastnenie a v tejto súvislosti aj to, či sú splnené podmienky pre postup podľa ust. § 110 ods. 3 stavebného zákona a ako podklad použil geometrický plán č. 61/2005 zo dňa 16.5.2005, súčasne prihliadol na splnenie podmienok územného rozhodnutia č. L-2004/2661-89/23/Ry zo dňa 13.7.2004 a zároveň bol povinný zohľadniť v konaní novú preukázateľne zistenú skutočnosť, že uvedená stavba, pre ktorú boli predmetné pozemky navrhnuté na vyvlastnenie, bola ukončená právoplatným kolaudačným rozhodnutím č. MAGS SSU/53087/2008/344168-5/IH zo dňa 11.12.2008 (právoplatné dňa 7.1.2009). Dôvodil, že krajský stavebný úrad na základe predložených podkladov potrebných pre rozhodnutie dostatočne zistil skutkový stav veci a z neho vyplývajúcu skutočnosť, že v čase opätovného rozhodovania v roku 2009 už nebola splnená zákonná podmienka pre získanie vlastníckeho práva k týmto pozemkom vyvlastnením, a teda preto nie je možné ani rozšíriť vyvlastnenie na zvyšné časti týchto pozemkov. Zabezpečenie ďalšieho dôkazného prostriedku – znaleckého posudku, považoval za neopodstatnené a v rozpore so zásadou hospodárnosti a efektívnosti. Taktiež nesúhlasil s tvrdeniami žalobcov, že správne orgány vo veci predmetného vyvlastnenia postupovali účelovo, pretože postup MVRR SR ako aj krajského stavebného úradu bol v súlade so zásadami správneho konania a podrobne je uvedený v odôvodnení ich rozhodnutí, pričom nedodržanie lehôt namietané žalobcami v tomto prípade nemá zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej, keďže v danom prípade preukázateľne neboli splnené podmienky pre vyvlastnenie. Konštatoval, že správne konanie bolo voči účastníkom konania transparentné, a teda mohli účinne obhajovať svoje práva a záujmy.

Žalobcovia navrhovali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalovaného zamietol a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Dôvody žalovaného uvedené v odvolaní považovali za nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 212 a nasl. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a dospel k názoru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd vyhovel žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný odvolanie žalobcov zamietol a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, ktorým bol návrh na vyvlastnenie vlastníckeho práva žalobcov k častiam pozemkov podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona, zamietnutý, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a konania im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a či jeho postup bol v súlade so zákonom.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmacieho konania v danej veci je rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa a konania im prechádzajúce, ktorými rozhodnutiami bol zamietnutý návrh navrhovateľa - G. I., B., B., na vyvlastnenie vlastníckeho práva k častiam pozemkov žalobcov a v tomto štádiu konania medzi účastníkmi ostala sporná otázka týkajúca sa splnenia zákonných podmienok vyvlastnenia podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona, a preto odvolací súd zamerl svoju pozornosť, či v danej veci boli splnené podmienky zákonom predpokladané.

Podľa § 108 ods. 1, 2 písm. f/ stavebného zákona pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, uvedených v odseku 2, možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť (§ 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka) rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len "vyvlastniť"). Vyvlastniť možno len vo verejnom záujme pre výstavbu a správu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií vrátane zriadenia ich ochranných pásiem podľa osobitných predpisov.

Podľa § 109 ods. 1, 2 stavebného zákona cieľom vyvlastnenia je dosiahnuť prechod, prípadne obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom a stavbám alebo zriadenie, zrušenie, prípadne obmedzenie práva vecného bremena k pozemkom a stavbám.

Vlastnícke právo k pozemkom a stavbám prechádza vyvlastnením na navrhovateľa. Vyvlastnením zanikajú všetky ostatné práva k vyvlastneným pozemkom a stavbám, pokiaľ nie je v rozhodnutí ustanovené inak; to sa nevzťahuje na právo užívať byty a nebytové priestory, ktoré vyvlastnením nezaniká.

Podľa § 110 ods. 1, 2, 3 stavebného zákona vyvlastniť možno len vtedy, ak cieľ vyvlastnenia nemožno dosiahnuť dohodou alebo iným spôsobom.

Vyvlastnenie musí byť v súlade s cieľmi a zámermi územného plánovania a ten sa dokazuje územným rozhodnutím. Pokiaľ účel, na ktorý sa vyvlastňuje, nevyžaduje vydanie územného rozhodnutia, skúma sa súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania priamo vo vyvlastňovacom konaní.

Vyvlastnenie sa môže uskutočniť len v nevyhnutnom rozsahu. Ak možno účel vyvlastnenia dosiahnuť iba obmedzením práva, nemožno právo odňať v plnom rozsahu. Ak sa vyvlastnením prevádza vlastnícke právo iba k časti pozemku alebo sa obmedzuje iné právo k pozemku alebo stavbe a vlastníik alebo iný oprávnený by nemohol využívať zostávajúcu časť pozemku alebo obmedzené právo k pozemku alebo stavbe, prípadne by ich mohol užívať len s neprimeranými ťažkosťami, rozšíri sa vyvlastnenie aj na zostávajúcu časť, pokiaľ o to vlastníik alebo iný oprávnený požiada.

Podľa § 112 ods. 1, 2, 3 stavebného zákona vyvlastňovacie konanie vykonáva stavebný úrad.

Vyvlastňovacie konanie sa začína na návrh orgánu štátnej správy, právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje. Pokiaľ je navrhovateľom orgán príslušný na vyvlastňovacie konanie, ustanoví odvolací orgán, ktorý iný stavebný úrad v jeho pôsobnosti vykoná konanie a vydá rozhodnutie o vyvlastnení.

Návrh na vyvlastnenie obsahuje označenie účastníkov konania, označenie vyvlastňovaného pozemku alebo stavby, navrhovaný rozsah a odôvodnenie požiadavky s uvedením účelu, na ktorý sa vyvlastnenie navrhuje, návrh náhrady a dôkaz o tom, že pokus o získanie práva k pozemku alebo k stavbe dohodou bol bezvýsledný. Podrobnosti o obsahu návrhu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis [§ 143 písm. c)].

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 372p ods. 1 O.s.p. na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem Občianskeho súdneho poriadku.

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu zistil, že žalovaný správny orgán preskúmaným rozhodnutím zo dňa 28. apríla 2009 č.: 2009-12037/21522-2:530/Ka podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobcov 1/, 2/ a potvrdil rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Bratislave zo dňa 8.1.2009 č. A/2009/359-/HLO-I, ktorým rozhodnutím správny orgán prvého stupňa podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona v konaní o návrhu G.I. B., (navrhovateľa) zo dňa 12.4.2006 na vyvlastnenie vlastníckeho práva k pozemkom v kat. úz. L. v rozsahu uvedenom vo výroku rozhodnutia potrebných pre uskutočnenie stavby „Prepojenie komunikácie Harmincova ul. Rázsochy“ rozhodol tak, že návrh na vyvlastnenie zamietol. Účastníkmi administratívneho konania o vyvlastnení vlastníckeho práva v danej veci boli navrhovateľ - G.I. B. a vlastníci pozemkov, ktorých časti navrhovateľ žiadal vyvlastniť pre účely uvedenej stavby - žalobcovia 1/, 2/. Žalobcovia žalobou podanou na Krajský súd v Bratislave dňa 7.7.2009 žiadali, aby súd vyššie uvedené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkom napadnutým odvolaním žalovaného preskúmané rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2009/359-HLO-I zo dňa 8.1.2009 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Účastníkmi preskúmacieho konania boli žalobcovia 1/, 2/ – P. a Ing. M., ktorých vlastnícke právo k častiam pozemkov bolo predmetom vyvlastňovacieho konania a žalovaný správny orgán - Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktoré v predmetnom správnom konaní rozhodlo v poslednom stupni. Súd prvého stupňa v preskúmanom konaní nekonal s G. I. B., ktorý podal návrh na začatie administratívneho konania a teda bol účastníkom tohto konania.

Vôľou zákonodarcu novelizáciou prvej normy ustanovenej v § 250 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 372p ods. 1, zákonom č. 384/2008 Z. z. účinného od 15.10.2008 bolo v preskúmovacom konaní súdu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo zabezpečiť ochranu účastníkovi správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté tak, že týchto účastníkov priberie do konania aj bez návrhu.

Vzhľadom k tomu, že zo spisového materiálu krajského súdu v danej veci vyplýva, že súd prvého stupňa v preskúmovacom konaní po účinnosti zákona č. 384/2008 Z. z. konal bez účasti účastníka administratívneho konania a to G. I. B. a vo veci samej aj rozhodol napadnutým rozsudkom, bez toho, aby tohto účastníka administratívneho konania v zmysle § 250 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 372p ods. 1 pribral aj bez návrhu do preskúmovacieho konania súdu, odňal tomuto účastníkovi právo na súdny proces.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa uvedeným postupom dopustil v konaní takého procesného pochybenia, ktoré by mohlo mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia v preskúmovacom konaní súdu, keďže svojím postupom odňal právo na súdny proces účastníkovi, ktorý bol účastníkom správneho konania a ktorému právo byť účastníkom preskúmovacieho konania zaručuje právna norma ustanovená v § 250 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 372p ods. 1 v znení zákona č. 384/2008 Z. z..

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods.1, písm. f/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2.

Odvolací súd vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa sa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude rozhodnúť o pribratí do preskúmovacieho konania G. I. B., ktorý bol účastníkom administratívneho konania, v zmysle § 250 ods. 1 O.s.p., konať s ním ako s účastníkom konania a po rozhodnutí vo veci samej mu doručiť konečné rozhodnutie vo veci.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval. Povinnosťou súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 3 v novom rozhodnutí vo veci samej bude opäť rozhodnúť o náhrade trov konania, pričom súčasne rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 31. marca 2010

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth